

INŠTITUT RS ZA SOCIALNO VARSTVO
SOCIAL PROTECTION INSTITUTE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

**Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov (Poročilo 2):
Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja nasilja
Evalvacijsko poročilo za program: Društvo za nenasilno
komunikacijo - Poti iz nasilja – Individualna pomoč
otrokom in mladim z izkušnjo nasilja**

Ljubljana, maj 2023

Naročnik: **MDDSZ**
Direktorat za socialne zadeve
Štukljeva cesta 44
1000 Ljubljana

Skrbnica naloge pri naročniku: Gregor Majcen

Št. pogodbe: 2611-22-050015

Izvajalec: **Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo**
Tržaška 2
1000 Ljubljana

Skrbnik naloge pri izvajalcu: mag. Vid Žiberna

Naslov poročila: **Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov (Poročilo 2):
Evalvacija javnih socialnovarstvenih programov s področja nasilja
Evalvacijsko poročilo za program: Društvo za nenasilno
komunikacijo - Poti iz nasilja – Individualna pomoč otrokom in
mladim z izkušnjo nasilja**

Avtorji poročila: mag. Vid Žiberna
dr. Mateja Černič
dr. Liljana Rihter

Drugi sodelujoči: Katarina Jozić
Lara Kobal
Katja Krš
Pia Rožman

Št. delovnega poročila IRSSV 24/2023

Datum izdaje poročila: 31. 5. 2023

Izdaja: 01

Kopije: skrbnik naloge na MDDSZ
skrbnik pogodbe na MDDSZ
arhiv IRSSV
prosti izvodi z dovoljenjem naročnika

Odgovorna oseba: mag. Barbara Kobal Tomc, direktorica IRSSV

Seznam najpogosteje uporabljenih kratic

AS	aritmetična sredina
CSD	center za socialno delo
EUR	Evro
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
JVSP	javni verificirani socialnovarstveni programi
MAX	najvišja podana vrednost (odgovor)
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MIN	najmanjša podana vrednost (odgovor)
N	število odgovorov (uporabnikov)
RS	Republika Slovenija
SD	standardni odklon
SVP	socialno varstveni program/i

Uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

Besedilo ni lektorirano.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	8
2	USTREZNOST CILJEV ZA REŠEVANJE PROBLEMOV POSAMEZNIH SKUPIN UPORABNIKOV	9
	2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji.....	9
	2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov	10
3	USPEŠNOST PROGRAMA.....	11
4	UČINKOVITOST PROGRAMA.....	28
5	OCENA TVEGANJA ZA IZVEDBO PROGRAMA	29
	5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa	29
	5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primernega kadra za izvajanje.....	29
	5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike	30
	5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo.....	30
	5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov.....	30
	5.6 Ocena tveganja - ostalo	30
6	TRAJNOST PROGRAMA	31
7	UGOTOVITVE IN PREDLOGI	34
8	VIRI IN LITERATURA.....	38

KAZALO PREGLEDNIC

<i>Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje</i>	9
<i>Preglednica 2: Dodatni cilji programa</i>	10
<i>Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo</i>	11
<i>Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov</i>	12
<i>Preglednica 5: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	14
<i>Preglednica 6: Število različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)</i>	15
<i>Preglednica 7: Konflikt z bližnjimi (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	16
<i>Preglednica 8: Zadovoljstvo z odnosi (primerjava vstop in izstop, opisne statistike)</i>	16
<i>Preglednica 9: Vzpostavljanje varnega odnosa – dokumentacija za uporabnice</i>	17
<i>Preglednica 10: Sposobnost ravnanja z otrokom v posebnih situacijah – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	17
<i>Preglednica 11: Splošno počutje (vprašalnik ob vstopu in izstopu)</i>	17
<i>Preglednica 12: Zadovoljstvo s telesnim zdravstvenim stanjem – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	18
<i>Preglednica 13: Zadovoljstvo s psihičnim stanjem – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	18
<i>Preglednica 14: Spoznavanje in zavedanje sebe – dokumentacija za uporabnice</i>	19
<i>Preglednica 15: Izboljšana samopodoba (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)</i>	20
<i>Preglednica 16: Aertivnost – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	20
<i>Preglednica 17: Reakcija otroka v kritičnih situacijah (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	21
<i>Preglednica 18: Otrokovo vedenje – dokumentacija za uporabnice</i>	22
<i>Preglednica 19: Odnos do otroka (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	22
<i>Preglednica 20: Zmožnost preživljanja čustvenih kriz – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	23
<i>Preglednica 21: Ravnanje z otrokom (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	24
<i>Preglednica 22: Učenje socialnih veščin – dokumentacija za uporabnice</i>	24
<i>Preglednica 23: Urejanje zadev pred različnimi organi (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)</i>	25
<i>Preglednica 24: Zanimanje otroka za učenje novih veščin (primerjava vstop in evalvacija/izstop)</i>	26

<i>Preglednica 25: Zanimanje otroka za šolske in prostčasne dejavnosti – dokumentacija za uporabnice</i>	26
<i>Preglednica 26: Zadovoljstvo z lastno varnostjo – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)</i>	26
<i>Preglednica 27: Prepoznavanje nasilja – dokumentacija za uporabnice</i>	27
<i>Preglednica 28: Učinkovitost rabe programskih virov</i>	28
<i>Preglednica 29: Financiranje programa</i>	29
<i>Preglednica 30: Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki</i>	29
<i>Preglednica 31: Postopki</i>	30
<i>Preglednica 32: Dostopnost programa za uporabnike</i>	32

KAZALO SLIK

Slika 1: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	14
Slika 2: Konflikt z bližnjimi (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	15
Slika 3: Reakcija otroka v kritičnih situacijah (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	21
Slika 4: Odnos do otroka (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	22
Slika 5: Ravnanje z otrokom (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	23
Slika 6: Zanimanje otroka za učenje novih veščin (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).	25

1 UVOD

V poročilu predstavljamo ugotovitve analize podatkov programa Poti iz nasilja – Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja, ki ga je izvajalo Društvo za nenasilno komunikacijo, za obdobje od 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021.

Ugotovitve prikazujemo po posameznih sklopih kriterijev evalviranja:

- ustreznost ciljev za reševanje problemov posameznih skupin;
- uspešnost programa;
- učinkovitost izvedenega programa;
- ocena tveganja za izvedbo programa;
- trajnost programa.

Nekatere ugotovitve podajamo v obliki ocen, druge, kjer kvantitativno ocenjevanje ni smiselno, pa podajamo opisno. Za ocenjevanje uporabljamo lestvico od 0 (popolnoma neustrezno) do 6 (popolnoma ustrezno). Oznaka n.p. pomeni, da iz organizacije o danem vidiku nismo dobili podatka in oznaka n.o., da vidika ne ocenjujemo, ker ocena ni relevantna za dani program oz. program ocenjujemo zgolj opisno.

Pri posameznih dimenzijah kriterijev, ki jih ocenjujemo številčno, podajamo tudi vsote, deleže, koeficiente, ki nam služijo kot osnova za ocenjevanje. Ocenjevalni listi za posamezno skupino programov oz. posamezni program so priloženi na koncu splošnega dela poročila.

Na koncu poročila podajamo ključne ugotovitve in predloge za delovanje obravnavanega programa.

2 USTREZNOST CILJEV ZA REŠEVANJE PROBLEMOV POSAMEZNIH SKUPIN UPORABNIKOV

Ugotovitve v tem poglavju prikazujemo v dveh točkah. V prvi so podane osnovne informacije o ciljih programa. V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili na ravni skupine programov. Cilje za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja smo oblikovali skupaj z izvajalci programov omenjenega področja in predstavniki MDDSZ, končno verzijo pa je potrdil tudi naročnik (MDDSZ). V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

V drugi točki podajamo ugotovitve glede ustreznosti ciljev programa za reševanje problemov posameznih skupin uporabnikov po naslednjih dimenzijah: primernost formulacije ciljev in ustreznost ciljev glede na tip programa. Ugotovitve podajamo opisno.

2.1 Povezava ciljev programov s skupnimi cilji za evalviranje ter dodatni cilji

V Preglednici 1 prikazujemo, kako so cilji obravnavanega programa povezani s cilji, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

Preglednica 1: Povezava ciljev programa s skupaj določenimi cilji za evalviranje

Skupni cilji, predvideni za programe svetovalnic s področja preprečevanja nasilja	Da/Ne/Delno
Vzpostavljanje varnega odnosa	da
Spoznavanje in zavedanje sebe	da
Spodbujanje življenjske pozicije (samo)spoštovanja	da
Preprečevanje ali blaženje psiholoških procesov identifikacije z agresorjem ali identifikacije z žrtvijo	da
Čustveno opismenjevanje	da
Učenje socialnih veščin (asertivnost, reševanje konfliktov, nenasilna komunikacija)	da
Spodbuditi otrokovo zanimanje za učenje novih veščin (socialnih, telesnih, intelektualnih, kreativnih in drugih)	da
Prepoznavanje nasilja	da

Aktualni cilji obravnavanega programa se pokrivajo s cilji, ki smo določili skupaj z izvajalci programov, le dikcije so precej spremenjene.

V Preglednici 2 prikazujemo dodatne cilje programa, ki ne sodijo med dogovorjene cilje z izvajalci programov, so pa pomemben del delovanja posameznega programa.

Preglednica 2: Dodatni cilji programa

Dodatni cilji
/

Izvajalci programa niso navedli nobenega dodatnega cilja, ki ne sodi v nabor ciljev, ki smo jih določili skupaj z izvajalci programov.

2.2 Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Primernost formulacije ciljev:

Cilji programa so delno ustrezno definirani. Pri cilju informiranje o oblikah pomoči gre za postopek, torej pot do doseganja zastavljenih ciljev programa.

Ustreznost ciljev glede na tip programa:

Cilji so ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

3 USPEŠNOST PROGRAMA

V programih svetovalnic s področja nasilja merimo doseganje posameznih skupnih ciljev z naslednjimi vprašalniki: Vprašalnik za uporabnice ob vstopu v program, Vprašalnik za uporabnice ob evalvaciji oziroma izstopu iz programa in Dokumentacija za uporabnice. Doseganje ciljev pa merimo tudi preko podatkov iz Dokumentacije o programu ter Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila za skupino programov s področja varnih hiš, zavetišč, zatočišč in materinskih domov ter drugih programov s področja preprečevanja nasilja, ki so nam jih posredovali izvajalci.

Obravnavani program **Poti iz nasilja – Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja** izvajalca **Društvo za nenasilno komunikacijo** je oddal 72 izpolnjenih vprašalnikov (od tega 33 dokumentacij za uporabnice, od katerih je bilo 19 dokumentacij bodisi podvojenih, bodisi izpolnjenih za mladoletne otroke, zato smo jih izločili iz nadaljnje analize, 24 vprašalnikov ob vstopu v program, od katerih je bilo 12 vprašalnikov bodisi podvojenih, bodisi izpolnjenih za mladoletne otroke, zato smo jih izločili iz nadaljnje analize, 14 vprašalnikov ob evalvaciji/izstopu, od katerih je bilo 7 vprašalnikov bodisi podvojenih, bodisi izpolnjenih za mladoletne otroke, zato smo jih izločili iz nadaljnje analize ter eno dokumentacijo o programu). V program je bilo v obravnavanem obdobju vključenih 63 rednih različnih uporabnikov.

V analizo smo zajeli 34 prejetih vprašalnikov in dokumentacij za uporabnike (47,2 %), kar prikazujemo v Preglednici 3.

Preglednica 3: Število vprašalnikov, vključenih v analizo

Dokumentacija za uporabnice	14
Vprašalnik ob vstopu	12
Vprašalnik ob evalvaciji oz. izstopu	7
Dokumentacija o programu	1
Skupaj	34
Skupaj: Vstop in evalvacija/izstop za isto uporabnico (upoštevajoč zgolj identične šifre uporabnic)	6

* Če smo prejeli več evalvacijskih/izstopnih vprašalnikov posamezne uporabnice, smo upoštevali zgolj zadnjega.

V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke, ki so jih poslali izvajalci. Podatke smo prikazali ne glede na to, ali je posamezni cilji za ocenjevanje v skladu s cilji programa. V spodnji Preglednici pa ocenjujemo le relevantne kriterije za program. Za vsak cilj podajamo številčno oceno in pod preglednico še analizo podatkov, kjer so podrobneje razvidni posamezni elementi ocenjevanja doseganja posameznega cilja (Preglednica 4).

Preglednica 4: Uspešnost programa glede na skupne cilje programov

Skupni cilji	Ocena
Vzpostavljanje varnega odnosa	4
Spoznavanje in zavedanje sebe	3
Spodbujanje življenjske pozicije (samo)spoštovanja	4
Preprečevanje ali blaženje psiholoških procesov identifikacije z agresorjem ali identifikacije z žrtvijo	4
Čustveno opismenjevanje	5
Učenje socialnih veščin (asertivnost, reševanje konfliktov, nenasilna komunikacija)	4
Spodbuditi otrokovo zanimanje za učenje novih veščin (socialnih, telesnih, intelektualnih, kreativnih in drugih)	4
Prepoznavanje nasilja	4

Analiza vprašalnikov

V analizo smo vključili vse razpoložljive podatke, ki so jih poslali izvajalci. Podatke smo prikazali ne glede na to, ali je posamezni cilji za ocenjevanje v skladu s cilji programa. V zgornji Preglednici pa ocenjujemo le relevantne cilje za program.

Omejitve pri analizi vprašalnikov:

- skupno število odgovorov ni vedno enako številu vprašalnikov, saj vsi anketiranci niso vedno odgovarjali na vsa vprašanja;
- v analizo smo vključili različne vprašalnike, ki smo jih v času od uvedbe spreminjali in dopolnjevali, zato nismo vseh vprašanj zajeli pri vseh tipih vprašalnikov;
- nekateri vprašalniki so pomanjkljivo izpolnjeni; kljub temu, da so imeli uporabniki povsod možnost označiti odgovor 98 (ne vem) in 99 (ne morem odgovoriti), na nekatera vprašanja niso odgovorili, večinoma pa nismo morali razbrati, ali je uporabnik vprašanje spregledal ali se določeno vprašanje uporabniku ni zdelo relevantno ali pa morda na vprašanje ni znal odgovoriti;
- pri cilju številka 6, kjer so izvajalke vrednotile različne lastnosti uporabnic na osebni ravni, smo pri ugotavljanju statistično značilnih razlik uporabili zadnji podatek, ki so ga zabeležile izvajalke, in ne nujno podatka ob izstopu;
- pri predstavitvi opisnih statistik uporabljamo izračunana povprečja na vseh enotah; kjer imamo izračune t-testa za dva odvisna vzorca (pri spremenljivkah z normalno porazdelitvijo) ali Wilcoxonov test (pri spremenljivkah, kjer porazdelitev ni normalna), je potrebno upoštevati, da smo pri izračunu upoštevali zgolj enote, za katere imamo identične šifre tako ob vstopu v program kot ob evalvaciji/izstopu iz programa, kar pomeni, da je skupno število enot lahko manjše, nekoliko pa se spremenijo tudi povprečja za zgolj te enote. Povprečij, izračunanih na manjšem številu enot, v poročilu ne predstavljamo.

Pojasnila pri interpretacijah rezultatov:

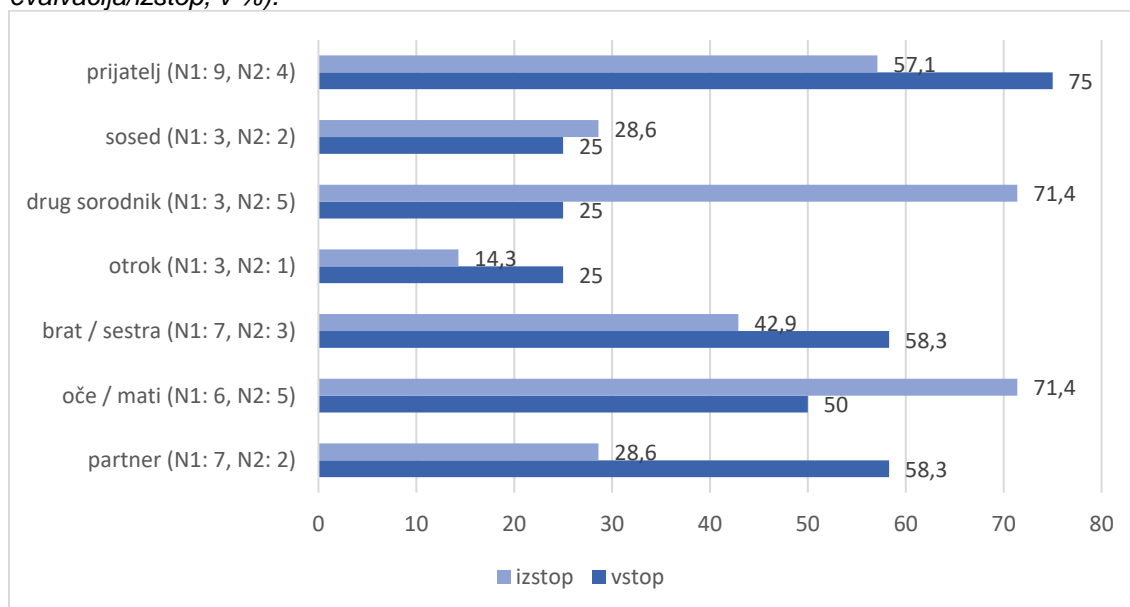
- pri interpretacijah rezultatov prikazujemo deleže (v odstotkih) ali povprečne vrednosti. Pri primerjavi med vstopom in evalvacijo/izstopom so deleži ali povprečne vrednosti lahko predstavljeni v oklepajih (npr. 4,20 oz. 4,30), prva številka vedno pomeni delež ali povprečno vrednost ob vstopu v program, druga številka pa ob evalvaciji/izstopu iz programa;
- s črko p označujemo statistično značilnost;
- pri ocenjevanju upoštevamo statistično značilne razlike pri vsaj 5-odstotni stopnji značilnosti.

Cilj 1: Vzpostavljanje varnega odnosa

Uporabnice so ob vstopu v program in ob evalvaciji/izstopu označile, ali se z naštetimi osebami (partner, oče/mati, brat/sestra, otrok, drug sorodnik, sosed, prijatelj) lahko pogovarjajo o osebnih stvareh.

Podatki kažejo, da so se uporabnice obravnavanega programa ob vstopu v program največ pogovarjale s prijatelji (devet oseb oz. 75,0 %), partnerji in sorojenci (oboje sedem oseb oz. 58,3 %). Ob izstopu pa so se v največji meri pogovarjale s starši in drugimi sorodniki (oboje po pet oseb oz. 71,4 %) ter s prijatelji (štiri osebe oz. 57,1 %). Pri nobeni izmed kategorij ni prišlo do statistično značilnih razlik.

Slika 1: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 5: Osebe, s katerimi se uporabnice običajno pogovarjajo o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
partner	6	1,000
oče / mati	6	1,000
brat / sestra	6	1,000
otrok	6	1,000
drug sorodnik	6	0,500
sosed	6	1,000
prijatelj	6	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Na osnovi danih podatkov smo izračunali sestavljeno spremenljivko, ki prikazuje število različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh.

Rezultati kažejo, da so imele uporabnice tako ob vstopu kot ob evalvaciji v povprečju na voljo tri osebe, s katerimi so se lahko pogovarjale o osebnih stvareh.

Preglednica 6: Število različnih oseb, na katere se uporabnica lahko obrne, ko potrebuje pogovor o osebnih stvareh (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Velikost mreže	12	1	5	3,16	1,267	7	1	5	3,14	1,214	0,705

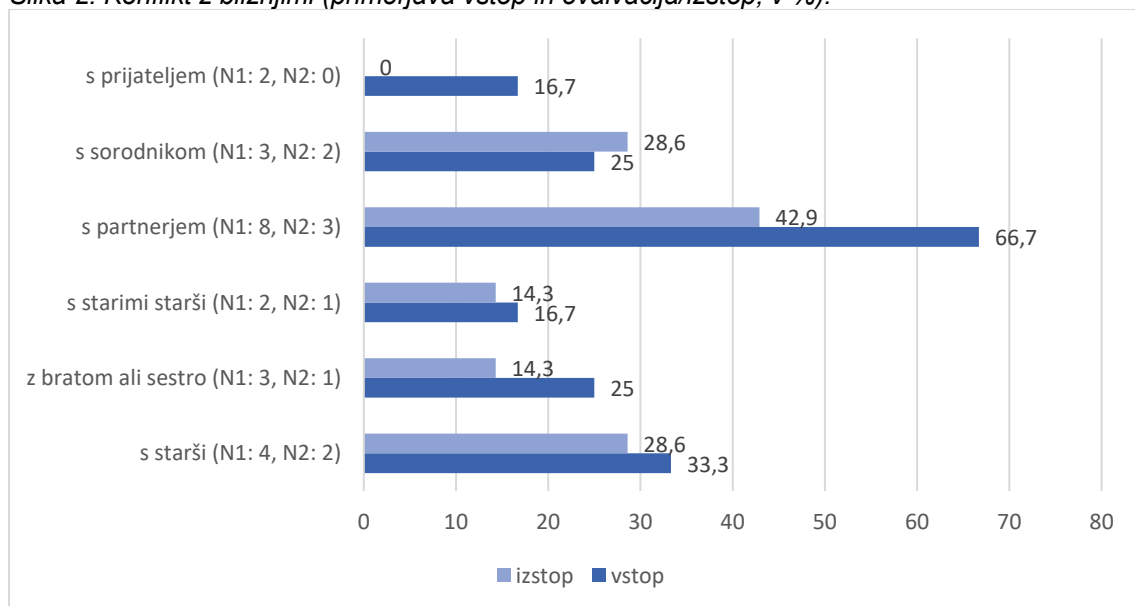
Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabnice so označile tudi, ali so bile v času pred ali po vstopu v program v konfliktu s katero izmed izbranih oseb. Pri nobeni izmed kategorij ni prišlo do statistično značilnih razlik, se je pa po vključitvi v program izraziteje zmanjšal delež uporabnic, ki so bile v konfliktu s partnerjem (iz osem oseb oz. 66,7 % ob vstopu na tri osebe oz. 42,9 % ob izstopu).

Slika 2: Konflikt z bližnjimi (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 7: Konflikt z bližnjimi (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Oče / mati	6	1,000
Brat / sestra	6	1,000
Stari starši	6	1,000
Partner	6	1,000
Drug sorodnik	6	1,000
Prijatelj	6	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

V spodnji preglednici pa predstavljamo opisne statistike zadovoljstva z odnosi s posameznimi osebami ob vstopu v program in ob evalvaciji/izstopu.

Pri nobeni izmed kategorij ni prišlo do statistično značilnega izboljšanja zadovoljstva z odnosi. Tako so bile ob evalvaciji oz. izstopu uporabnice najbolj zadovoljne z odnosi z drugimi sorodniki (4,40), z otroki (4,33), s prijatelji in sosedi (4,16) in s sorojenci (4,00).

Preglednica 8: Zadovoljstvo z odnosi (primerjava vstop in izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Partner	8	1	4	3,37	1,187	3	2	4	3,33	1,154	1,000
Oče / mati	10	2	5	3,50	1,178	6	3	5	3,83	0,983	0,157
Brat / sestra	9	3	5	4,00	0,866	4	3	5	4,00	0,816	1,000
Otrok	10	2	5	3,80	0,788	6	4	5	4,33	0,516	0,317
Drug sorodnik	6	3	5	3,83	0,752	5	4	5	4,40	0,547	0,157
Sosed	5	2	4	3,20	0,836	6	3	5	4,16	0,752	0,317
Prijatelj	7	3	5	4,14	0,690	6	3	5	4,16	0,752	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa. Opisne statistike, prikazane v tabeli, so izračunane na vseh veljavnih enotah.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri uporabnicah na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Pri vseh postavkah je po vstopu v program prišlo do določenih izboljšav. Najbolj se je izboljšala zaščitena otroka pred nasiljem odraslih (4,16). Sledi opravljanje starševske vloge in odnos do otrok (3,83) ter uporaba nenasilnega reševanja konfliktov (3,50).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko vzpostavljanje varnega odnosa, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 3,83.

Preglednica 9: Vzpostavljanje varnega odnosa – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Zaščitenost otroka pred doživljanjem nasilja odraslih.	6	3	5	4,16	0,752
Uporaba nenasilnega reševanja konfliktov.	6	3	4	3,50	0,547
Opravljanje starševske vloge in odnos do otrok.	6	3	5	3,83	0,752
Vzpostavljanje varnega odnosa	6	3	4,7	3,83	0,683

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovne delavke so v dokumentaciji o uporabnicah zabeležile tudi značilnosti na osebni ravni oz. spremembo le-teh ob vstopu ter ob evalvaciji oz. izstopu. Izbrane osebne značilnosti uporabnic so ocenjevale na lestvici od 1 do 5 (1 – nezadostno, 2 – zadostno, 3 – dobro, 4 – prav dobro, 5 – odlično).

Po vključitvi v program se je pri uporabnicah statistično značilno izboljšala njihova sposobnost ravnanja z otrokom v posebnih razmerah (dvig ocene iz 2,23 ob vstopu na 3,30 ob izstopu).

Preglednica 10: Sposobnost ravnanja z otrokom v posebnih situacijah – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Zna ravnati z otrokom v posebnih situacijah.	13	1	3	2,23	0,806	10	3	4	3,30	0,483	0,010 **

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 2: Spoznavanje in zavedanje sebe

Ob vstopu in izstopu iz programa smo preverjali tudi raven in spremembe splošnega počutja uporabnic. Uporabnice so na lestvici od 1 do 5 (1 – zelo slabo, 2 – slabo, 3 – ne slabo, ne dobro, 4 – dobro, 5 – zelo dobro) ocenjevale svoje splošno počutje.

Pokazalo se je, da je raven splošnega počutja uporabnic tudi po vstopu v program ostala na približno enaki ravni (3,50 oz. 3,42).

Preglednica 11: Splošno počutje (vprašalnik ob vstopu in izstopu)

	vstop					evalvacija oz. izstop					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Kako se počutite na splošno?	12	2	5	3,50	0,797	7	2	5	3,42	1,133	0,655

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Nadalje so tako ob vstopu kot ob evalvaciji podale ocene zadovoljstva s svojim telesnim in psihičnim stanjem, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – zelo nezadovoljna, 2 – nezadovoljna, 3 – niti zadovoljna, niti nezadovoljna, 4 – zadovoljna, 5 – zelo zadovoljna).

Zadovoljstvo uporabnic s telesnim zdravstvenim stanjem se je po vstopu v program nekoliko poslabšalo (padec ocene iz 3,41 na 3,28), vendar pa razlika ni statistično značilna. Zadovoljstvo s psihičnim stanjem pa se je malenkost izboljšalo (dvig ocene iz 3,25 na 3,57), vendar pa tudi tu razlika ni statistično značilna.

Preglednica 12: Zadovoljstvo s telesnim zdravstvenim stanjem – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Kako zadovoljni ste s svojim telesnim zdravstvenim stanjem?	12	2	5	3,41	0,900	7	2	4	3,28	0,755	0,083

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Preglednica 13: Zadovoljstvo s psihičnim stanjem – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Kako zadovoljni ste s svojim psihičnim stanjem?	12	1	5	3,25	1,288	7	2	5	3,57	1,133	0,180

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri uporabnicah na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Po vstopu v program se je pri uporabnicah izboljšalo njihovo prepoznavanje potreb in fizična skrb zase (4,16) ter izražanje, prepoznavanje in regulacija čutenj (4,00). Tudi pri njihovih otrocih je prišlo do manjše izboljšave pri izražanju mnenj in nestrinjanj (3,50).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko spoznavanje in zavedanje sebe, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 3,88.

Preglednica 14: Spoznavanje in zavedanje sebe – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Izražanje, prepoznavanje in regulacija čutenj (govori o nasilju, čustvih, prepoznavna svoja čustva, povezana z nasiljem).	6	3	5	4,00	0,632
Otrokovo izražanje mnenj in nestrinjanj.	4	3	4	3,50	0,577
Prepoznavanje potreb in fizična skrb zase.	6	3	5	4,16	0,752
Spoznavanje in zavedanje sebe	5	3	4,7	3,88	0,653

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 3: Spodbujanje življenjske pozicije (samo)spoštovanja

Z vprašalniki ob vstopu ter ob evalvaciji/izstopu smo preverjali odnos uporabnic do samih sebe. Uporabnice so izbrane trditve vrednotile na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam, niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam).

Tekom vključenosti v program pri nobeni izmed postavk ni prišlo do statistično značilnih razlik.

V sklopu pozitivnih trditev so se uporabnice ob izstopu bolj ali manj strinjale s tem, da imajo vrsto dobrih lastnosti (4,14) in da so vredne vsaj toliko kot drugi (4,00) ter so bile na splošno relativno zadovoljne same s seboj (3,85).

V sklopu negativnih trditev pa so se strinjale s tem, da bi se lahko bolj spoštovale (3,28), ne pa tudi s tem, da ne morejo biti ponosne na veliko stvari (2,14).

Izračunali smo tudi sestavljeno spremenljivko »izboljšana samopodoba – pozitivne oz. negativne trditve«, in sicer tako, da smo sešteli vrednosti indikatorjev in jih delili s številom indikatorjev. Strinjanje s pozitivnimi trditvami je po vstopu v program malenkost naraslo, iz 3,83 na 3,99, strinjanje z negativnimi trditvami pa je upadlo iz 3,16 na 2,71.

Preglednica 15: Izboljšana samopodoba (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Vredna sem vsaj toliko kot drugi.	12	2	5	4,00	0,953	7	3	5	4,00	0,816	0,317
Imam vrsto dobrih lastnosti.	12	2	5	3,83	1,114	7	3	5	4,14	0,690	0,180
Ne morem biti ponosna na veliko stvari.	12	1	5	2,66	1,073	7	2	3	2,14	0,377	0,564
Na splošno sem zadovoljna sama s seboj.	12	2	5	3,66	1,230	7	3	5	3,85	0,690	1,000
Lahko bi se bolj spoštovala.	12	1	5	3,66	1,073	7	2	5	3,28	1,112	0,705
Izboljšana samopodoba – pozitivne trditve	12	2	5	3,83	1,099	7	3	5	3,99	0,732	/
Izboljšana samopodoba – negativne trditve.	12	1	5	3,16	1,073	7	2	4	2,71	0,744	

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovne delavke so v dokumentaciji o uporabnicah zabeležile značilnosti na osebni ravni oz. spremembo le-teh ob vstopu ter ob evalvaciji oz. izstopu. Izbrane osebne značilnosti uporabnic so ocenjevale na lestvici od 1 do 5 (1 – nezadostno, 2 – zadostno, 3 – dobro, 4 – prav dobro, 5 – odlično).

Po vstopu v program se je pri uporabnicah izboljšala raven njihove asertivnosti (dvig ocene iz 2,76 ob vstopu na 3,50 ob izstopu).

Preglednica 16: Asertivnost – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Asertivnost (pove svoje mnenje, artikulira potrebe)	13	2	4	2,76	0,725	10	3	5	3,50	0,707	0,054

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

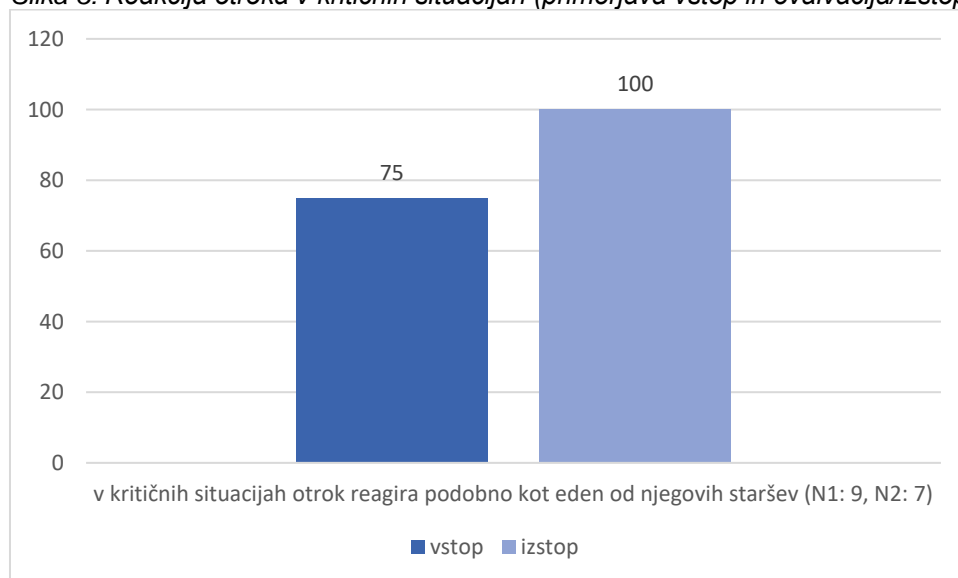
Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 4: Preprečevanje ali blaženje psiholoških procesov identifikacije z agresorjem ali identifikacije z žrtvijo

V vprašalnikih ob vstopu ter ob evalvaciji/izstopu so uporabnice označile reagiranje otroka v kritičnih situacijah.

Ob vstopu je 75 % uporabnic (devet oseb) menilo, da njihov otrok v kritičnih situacijah reagira podobno kot eden izmed staršev, ob izstopu pa so tako menile vse (sedem oseb oz. 100 %). Razlika ni statistično značilna.

Slika 3: Reakcija otroka v kritičnih situacijah (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 17: Reakcija otroka v kritičnih situacijah (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Otrok v kritični situaciji reagira podobno kot eden od njegovih staršev.	6	0,500

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri otrocih uporabnic na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Tako pri samopodobi otrok kot pri njihovem upoštevanju postavljenih mej je po vstopu v program prišlo do manjšega izboljšanja (ocena obojega: 3,60).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko otrokovo vedenje, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 3,60.

Preglednica 18: Otrokovo vedenje – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Samopodoba otroka.	5	3	4	3,60	0,547
Upoštevanje postavljenih mej.	5	3	4	3,60	0,547
Otrokovo vedenje	5	3	4	3,60	0,547

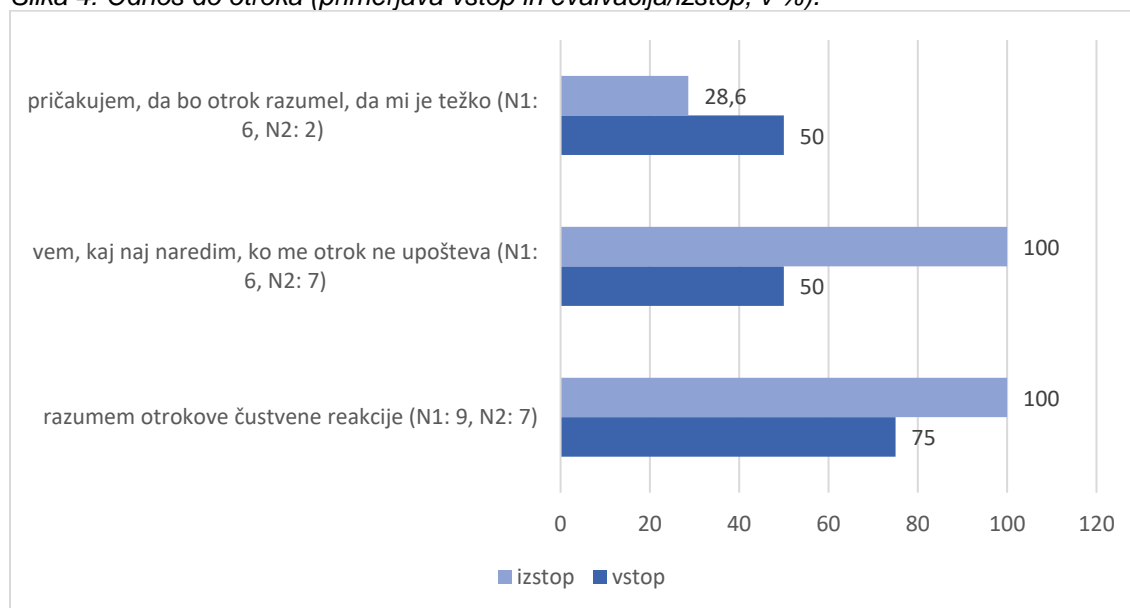
Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 5: Čustveno opismenjevanje

Odnos uporabnic do otrok se je po vstopu v program nekoliko izboljšal, vendar pa razlike niso bile statistično značilne.

Tako je narasel delež uporabnic, ki vedo, kaj naj naredijo, ko jih otrok ne upošteva (iz šest oseb oz. 50 % na sedem oseb oz. 100 %) in ki razumejo otrokove čustvene reakcije (iz devet oseb oz. 75 % na sedem oseb oz. 100 %) ter upadel delež uporabnic, ki pričakujejo, da bo otrok razumel, da jim je težko (iz šest oseb oz. 50 % na dve osebi oz. 28,6 %).

Slika 4: Odnos do otroka (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 19: Odnos do otroka (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Razumem otrokove čustvene reakcije.	6	1,000
Vem, kaj narediti, ko me otrok ne upošteva.	6	1,000
Pričakujem, da bo otrok razumel, da mi je težko.	6	0,500

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatke ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Strokovne delavke so v dokumentaciji o uporabnicah zabeležile značilnosti na osebni ravni oz. spremembo le-teh ob vstopu ter ob evalvaciji oz. izstopu. Izbrane osebnostne značilnosti

uporabnic so ocenjevale na lestvici od 1 do 5 (1 – nezadostno, 2 – zadostno, 3 – dobro, 4 – prav dobro, 5 – odlično).

Zmožnost uporabnic za preživljanje čustvenih kriz in regulacijo čustev se je po vstopu v program statistično značilno izboljšala (dvig ocene iz 2,38 na 3,40).

Preglednica 20: Zmožnost preživljanja čustvenih kriz – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Zna preživljati čustvene krize, zna regulirati svoja čustva.	13	1	4	2,38	0,767	10	2	4	3,40	0,699	0,006 ***

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

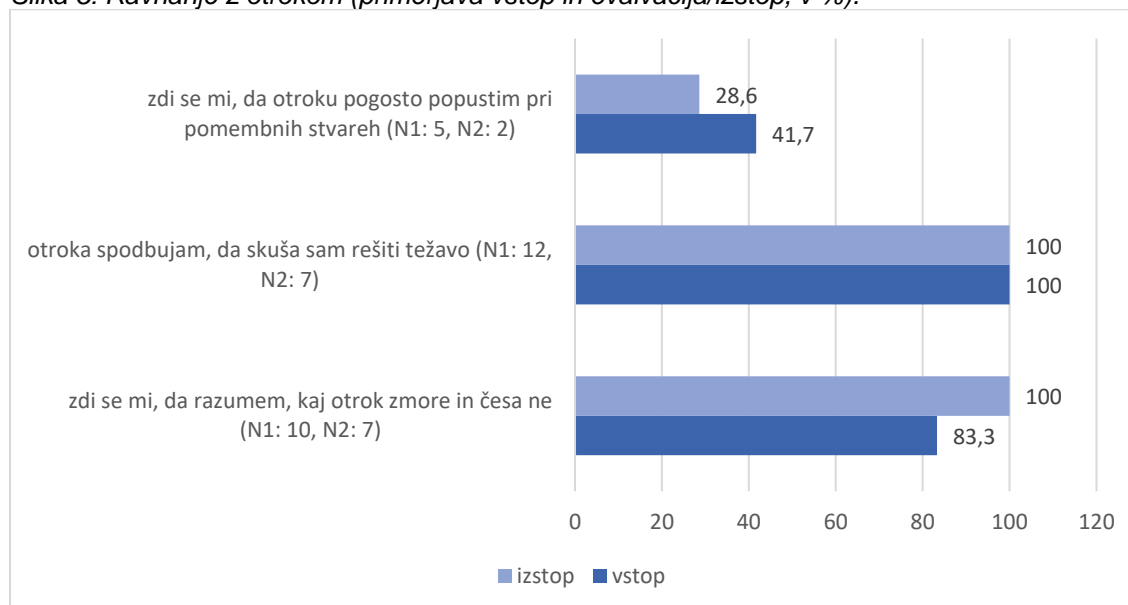
*** $p < 0,01$; ** $p < 0,05$.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 6: Učenje socialnih veščin (asertivnost, reševanje konfliktov, nenasilna komunikacija)

Že ob vstopu so vse uporabnice (100 %) spodbujale otroka, da skuša sam rešiti težavo. Po vstopu pa se je povečal delež uporabnic, ki razumejo, kaj njihov otrok zmore in česa ne (iz 10 oseb oz. 83,3 % na sedem oseb oz. 100 %) ter zmanjšal delež uporabnic, ki otroku pogosto popustijo pri pomembnih zadevah (iz pet oseb oz. 41,7 % na dve osebi oz. 28,6 %). Razlike niso statistično značilne.

Slika 5: Ravnanje z otrokom (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 21: Ravnanje z otrokom (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Zdi se mi, da razumem, kaj otrok zmore in česa ne.	6	1,000
Otroka spodbujam, da skuša sam rešiti težavo.	6	/
Zdi se mi, da otroku pogosto popustim pri pomembnih stvareh.	6	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri uporabnicah na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Pri uporabnicah je po vključitvi v program prišlo do izboljšanja njihove aktivnosti za spremembo situacije ter prevzemanja odgovornosti za svoje vedenje in odločitve (oboje 4,00), vključitev v socialno okolje in vzpostavitev socialne mreže pa je ostala na približno enaki ravni (3,16).

Iz obravnavanih indikatorjev smo izračunali sestavljeno spremenljivko učenje socialnih veščin, in sicer tako, da smo vrednosti posameznih indikatorjev med seboj sešteli ter delili s številom indikatorjev. Povprečna vrednost sestavljene spremenljivke znaša 3,72.

Preglednica 22: Učenje socialnih veščin – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Vključitev v socialno okolje, vzpostavljanje socialne mreže.	6	3	4	3,16	0,408
Aktivnosti za spremembo situacije (lastna aktivnost pri reševanju nastale situacije, prevzem pobude za aktivnost).	6	3	5	4,00	0,632
Prevzemanje odgovornosti za svoje vedenje in odločitve.	6	3	5	4,00	0,632
Učenje socialnih veščin	6	3	4,7	3,72	0,557

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Uporabnice so v vprašalnikih ob vstopu in evalvaciji/izstopu na lestvici od 1 do 5 (1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti ne strinjam niti strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam) podale oceno o tem, kako samozavestno in suvereno se počutijo pri urejanju zadev pred različnimi organi.

Po vstopu v program so uporabnice dejansko nekoliko slabše ocenile tako svojo suverenost pred različnimi organi in urejanje uradnih zadev (pri obeh padec ocene iz 3,41 na 3,00) kot poznavanje svojih pravic (padec ocene iz 3,33 na 3,00), vendar pa razlike niso statistično značilne.

Izračunali smo tudi sestavljeno spremenljivko urejanje zadev pred različnimi organi tako, da smo sešteli vrednosti indikatorjev in delili s številom indikatorjev. Vrednost sestavljene spremenljivke je po vstopu upadla iz 3,38 na 3,00.

Preglednica 23: Urejanje zadev pred različnimi organi (primerjava vstop in evalvacija/izstop, opisne statistike)

	Ob vstopu v program					Ob evalvaciji/izstopu iz programa					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Pred različnimi organi se počutim suvereno in samozavestno.	12	1	5	3,41	1,083	6	1	4	3,00	1,264	1,000
Vem, kakšne so moje pravice.	12	1	5	3,33	1,302	6	1	4	3,00	1,095	1,000
Nimam težav z urejanjem uradnih zadev.	12	1	5	3,41	1,164	6	1	4	3,00	1,264	0,317
Urejanje zadev pred različnimi organi	12	1	5	3,38	1,183	6	1	4	3,00	1,207	/

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

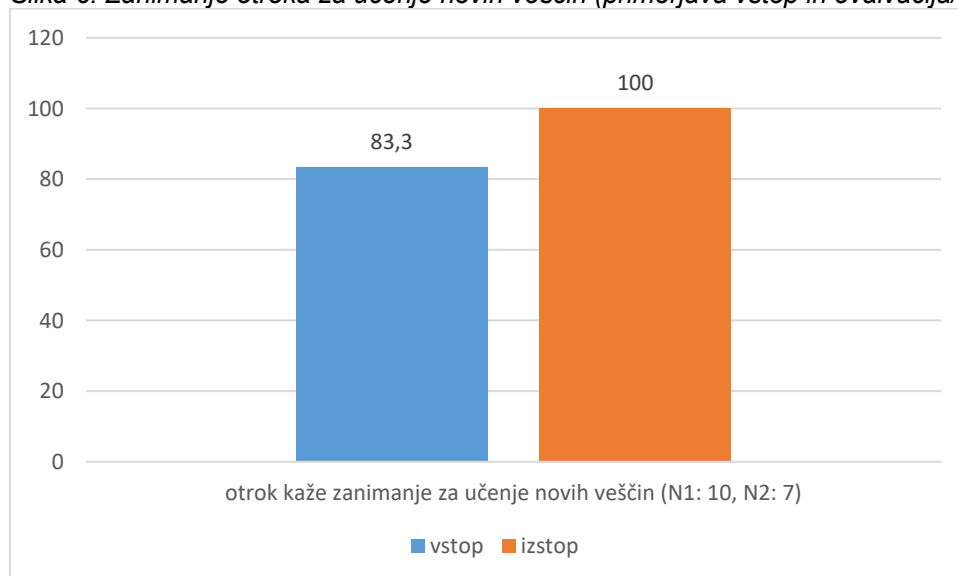
*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 7: Spodbuditi otrokovo zanimanje za učenje novih veščin (socialnih, telesnih, intelektualnih, kreativnih in drugih)

Po vstopu v program se je povečal delež otrok uporabnic, ki so pokazali zanimanje za učenje novih veščin (iz 83,3 % na 100,0 %), vendar pa razlika ni statistično značilna.

Slika 6: Zanimanje otroka za učenje novih veščin (primerjava vstop in evalvacija/izstop, v %).

Legenda: N1 = število enot analize ob vstopu, N2 = število enot analize ob evalvaciji/izstopu.

Preglednica 24: Zanimanje otroka za učenje novih veščin (primerjava vstop in evalvacija/izstop)

	N	sig.
Otrok kaže zanimanje za učenje novih veščin (učenje jezika, šport, likovno izražanje, kuhanje, hobiji)	6	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili McNemar test. Izračun smo opravili na enotah, za katere imamo podatek ob vstopu in ob evalvaciji/izstopu iz programa.

*** sig. < 0,01; ** sig. < 0,05

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri uporabnicah na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Pri otrocih uporabnic se je po vstopu v program nekoliko povečalo njihovo zanimanje za šolske in prostočasne dejavnosti (ocena 3,33).

Preglednica 25: Zanimanje otroka za šolske in prostočasne dejavnosti – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Zanimanje otroka za šolske in prostočasne dejavnosti	3	3	4	3,33	0,577

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Cilj 8: Prepoznavanje nasilja

Raven zadovoljstva z lastno varnostjo je tudi po vstopu v program ostala na podobni ravni (3,83 oz. 3,71).

Preglednica 26: Zadovoljstvo z lastno varnostjo – primerjava vstop in evalvacija/izstop (dokumentacija za uporabnice, opisne statistike)

	Ob vstopu					Ob evalvaciji / izstopu					.sig
	N	MIN	MAX	AS	SD	N	MIN	MAX	AS	SD	
Kako ste zadovoljni s svojo osebno varnostjo na splošno (se osebno počutite varno)?	12	2	5	3,83	0,937	7	2	5	3,71	0,951	1,000

Za izračun statistične značilnosti smo uporabili Wilcoxonov test.

*** p < 0,01; ** p < 0,05.

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

Strokovne delavke so v dokumentaciji za uporabnice ocenjevale spremembe pri uporabnicah na koncu svetovalnega procesa, in sicer na lestvici od 1 do 5 (1 – velika sprememba na slabše, majhna sprememba na slabše, 3 – enako, kot ob prihodu v program, 4 – sprememba na bolje, 5 - velika sprememba na bolje).

Pri prepoznavanju nasilja je pri uporabnicah po vstopu v program v povprečju prišlo do sprememb na bolje (ocena 4,16).

Preglednica 27: Prepoznavanje nasilja – dokumentacija za uporabnice

	Ob evalvaciji/izstopu iz programa				
	N	MIN	MAX	AS	SD
Prepoznavanje nasilja	6	3	5	4,16	0,752

Legenda: MIN – enota z najmanjšo vrednostjo; MAX - enota z najvišjo vrednostjo; AS - povprečje oziroma aritmetična sredina; SD – standardni odklon, ki pove koliko so enote razpršene okoli aritmetične sredine.

4 UČINKOVITOST PROGRAMA

Doseganje učinkovitosti programa merimo preko podatkov iz:

- Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila in
- Končnega poročila o izvajanju socialnovarstvenega programa v obdobju od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021

Učinkovitost programa ocenjujemo na podlagi naslednjih dimenzij: primernost sredstev glede na število uporabnikov; primernost razmerja opravljenega dela neposredno z uporabniki in ostalega opravljenega dela. Podajamo številčne ocene.

Preglednica 28: Učinkovitost rabe programskih virov

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost sredstev glede na število uporabnikov	107,28***	5
odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99)*, specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699)	37,91**	2

Opomba:

*V oklepajih navajamo standardizirane sklope šifer iz baze opravljenih postopkov.

**Podatek se nanaša samo na podprogram Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja.

***Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot zelo ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 107 EUR na uporabnika.

Odstotek porabljenega časa za skupne postopke (1-99), specifične postopke (100-199) ter postopke z anonimni uporabniki (600-699) v razmerju do porabljenega časa za vse opravljene postopke (1-699): delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša dobro tretjino, kar ocenjujemo kot manj ustrezno.

5 OCENA TVEGANJA ZA IZVEDBO PROGRAMA

Oceno tveganja za izvedbo programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Analizo tveganja za izvedbo programa podajamo v več točkah: tveganja z vidika financiranja programa, z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje programa, z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike, z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa in drugih dejavnikov tveganja. Za nekatere dimenzije podajamo opisne ocene, za večino pa številčne.

5.1 Ocena tveganja z vidika financiranja programa

Preglednica 29: *Financiranje programa*

Kriterij	Znesek v €/delež v %	Ocena
primernost letnih sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas	21.977,99	6
delež sofinanciranja MDDSZ glede na vse prihodke	68,96	2

Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja.

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 21.977,99 EUR.

Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih je dobri dve tretjini. To ocenjujemo kot manj ustrezno.

Ustreznost velikosti proračuna za namen programa: finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

5.2 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja primerne kadra za izvajanje programa

Preglednica 30: *Primernost kadrov, ki delajo neposredno z uporabniki*

Kriterij	Količnik/delež	Ocena
razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih	20,23	6
formalna usposobljenost kadrov (delež zaposlenih s strokovnim izpitom)	61 %	4
povprečna stopnja izobrazbe zaposlenih (aritmetična sredina)	6,6	6
ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ (skladnost s pogodbo)	100 %	6

Podatki se navezujejo na celoten program Poti iz nasilja, ne zgolj na podprogram Individualna pomoč otrokom in mladim z izkušnjo nasilja.

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 20 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev. Glede na ocene o pojavnosti nasilja izvajalci programa sicer menijo, da je še vedno dostopnih premalo virov in kadrov za pomoč žrtvam nasilja. To opažajo pri vsakodnevnem delu, saj je potreb veliko več, kot imajo na voljo kadrov.

Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot ustrezno, saj ima slabi dve tretjini zaposlenih opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva.

Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu med šesto in sedmo stopnjo izobrazbe.

Ustreznost kadrov glede na financiranje MDDSZ: Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

5.3 Ocena tveganja z vidika ustreznosti programa za vključene uporabnike

Primerjava ciljne in vključene populacije: ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata.

V času od začetka epidemije covid-19 pa so izvajalci programa opazili porast potreb po vključitvi otrok in mladostnikov bodisi zaradi njihovega nasilnega vedenja ali pa zaradi posledic nasilja, ki so ga doživeli ali mu bili priča.

Ustreznost programa za vključeno populacijo: program nudi ustrezne storitve za vključeno populacijo.

5.4 Ocena tveganja z vidika zagotavljanja ustreznih prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

5.5 Ocena tveganja z vidika beleženja in izvajanja ustreznih postopkov

Preglednica 31: Postopki

Kriterij	Ocena
kakovost strukture postopkov	6

Kakovost strukture postopkov: poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni.

Ustreznost postopkov glede na zastavljene cilje: postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

5.6 Ocena tveganja - ostalo

Obstoj konfliktov med zaposlenimi o metodah, ki naj bi jih uporabljali: v obravnavanem obdobju med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Administrativne in organizacijske ovire:

Izvajalci programa omenjajo naslednje:

Administrativne ovire: preveč časa potrebujejo za zapisovanje dela z uporabniki in beleženje postopkov in trajanje opravljenega dela. Nekateri uporabniki ne želijo ali ne zmorejo sodelovati pri izpolnjevanju vprašalnikov za evalviranje programa.

Organizacijske ovire: Ker prostori niso prilagojeni za dostop z vozički, morajo to vedno znova urejati z začasnimi rešitvami. Občasno jih utesnjuje razporeditev zaposlenih po programih, da se težje optimalno odzovejo na potrebe konkretnih uporabnikov.

Težave pri izvajanju programa so tudi v povezavi s tem, da sofinancerji praviloma na namenjajo sredstev za kritje stroškov izobraževanja in individualne supervizije.

Predvsem od začetka epidemije covid-19 se je v programu pokazal velik trend občasno vključenih uporabnikov, ki iščejo uporabne informacije, zaradi osebnih okoliščin pa ne zmorejo daljšega obiskovanja programa (kontinuirani uporabniki). Ocenjujejo, da bi bilo ustrezno razmišljati v smeri spremembe normativov tako za občasno kot za kontinuirano vključene uporabnike.

6 TRAJNOST PROGRAMA

Oceno trajnosti programa merimo preko podatkov iz Zbirnika podatkov o programu za pripravo evalvacijskega poročila. Trajnost programa ocenjujemo preko deležev povratnikov iz istega ali drugih programov ter razlogov za povratništvo in števila let delovanja programa. Posamezne dimenzije ocenjujemo opisno. Oceno trajnosti programa pa podajamo tudi na podlagi dejavnikov dostopnosti programa.

Delež povratnikov in razlogi: uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnil in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2021 po podatkih izvajalcev pod 25 %. Ocenjujejo, da četrtnina uporabnikov po približno polletni prekinitvi ponovno nadaljuje z obiskovanjem programa. To pripisujejo dinamiki nasilja v družini, v kateri živijo, motivaciji staršev oziroma skrbnikov za spremembo in prekinitvev nasilnega odnosa ter iskanja pomoči zase in za svoje otroke.

Delež uporabnikov iz drugih programov in razlogi: skupen delež je 60 %, in sicer je iz SVP je vključenih približno 30 %. Mnoge informirajo na CSD in v drugih SVP. Iz preostalih programov je vključenih približno 10 %. Ti programi so programi zdravstva in šolstva.

Delež uporabnikov, ki obiskujejo poleg obravnavanega programa, še vsaj en drug SVP: Ocenjujejo, da je delež uporabnikov, ki poleg obravnavanega programa obiskujejo še druge programe 70 %, od tega 10 % SVP.

Število let delovanja programa: program deluje od januarja 1997, torej približno 26 let.

Preglednica 32: Dostopnost programa za uporabnike

Kriterij	Ocena
čakalna doba	6
arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim	5
dostopnost informacij o programu na spletu	5

Čakalna doba – podatek izvajalcev

Uporabnik dobi prvo informacijo isti delovni dan, ko vzpostavi stik z društvom, termin za ostale storitve pa dobi v roku enega tedna. Uporabnikom, ki svetovalnico kontaktirajo čez vikend ali praznik, odgovorijo prvi naslednji delovni dan oziroma najkasneje v nekaj dneh. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Urnik dela

- Svetovalnica za žrtve nasilja - Ljubljana:
Uporabniki lahko pokličejo na društvo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h na štiri različne telefonske številke. Ob zasedenosti svetovalca lahko uporabniki pustijo sporočilo s svojim imenom in telefonsko številko, nato jih svetovalac v najkrajšem času pokliče nazaj. Prav tako lahko pišejo na e-naslov. Na društvo lahko uporabniki prihajajo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h, dvakrat tedensko do 19.00 h. Po potrebi in v dogovoru z uporabniki izvajajo svetovanje tudi ob drugih dogovorjenih časovnih terminih.
- Svetovalnica za žrtve nasilja – Koper:
Uporabniki lahko pokličejo na društvo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h. Dejavnost telefonskega svetovanja v Kopru poteka na dveh telefonskih številkah ob ponedeljkih, sredo in petkih med 10 h in 14 h. Ob zasedenosti svetovalca, lahko uporabniki pustijo sporočilo s svojim imenom in telefonsko številko, nato jih svetovalac v najkrajšem času pokliče nazaj. Prav tako lahko pišejo na e-naslov.
Na društvo lahko uporabniki prihajajo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h, dvakrat tedensko do 19.00 h. Po potrebi in v dogovoru z uporabniki izvajajo svetovanje tudi ob drugih dogovorjenih časovnih terminih.

To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Arhitektonske ovire, dostopnost gibalno oviranim

Izven in znotraj prostorov izvajanja programa so arhitektonske ovire stopnice. Osebe z ovirami izražajo interes za vključevanje v programe. S starejšimi ljudmi izvajajo svetovanja v prvem nadstropju, da tako skrajšajo pot. Svetovanja opravljajo tudi v okolici prostorov. Druženja potekajo v prostorih društva, v šolah, vrtcih, mladinskih centrih. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

Dostopnost javnega prevoza

- Enota v Kopru je dobro dostopna z javnim prevozom, od postaje primestnih avtobusov do prostorov društva je pet minut hoje, prav tako pa je dostop možen tudi z mestnimi avtobusi.
- Enota v Ljubljani je dobro dostopna z javnim prevozom. Od železniške postaje do prostorov društva je deset minut peš. Najbližja postaja mestnega avtobusa je oddaljena 50 m. 150 m je oddaljeno postajališče dveh avtobusov. 400 m od prostorov pa je postajališče nadaljnjih treh avtobusov.

To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Vidnost, označenost prostorov programa

Poti do prostorov društva v Kopru in Ljubljani so natančno predstavljene na spletni strani društva v zavihku kontaktov. Poleg zemljevidov so objavljene še fotografije zunanosti obeh stavb in dostop do vhoda. Napisano je tudi, kakšne so možnosti za parkiranje in za dostop z javnim prevozom.

Usmerjevalnih tabel na poteh do društva nimajo. Table z nazivom društva imajo na zunanjih stenah stavb in v notranjosti stavb. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Dostopnost informacij o programu na spletu

Na spletni strani programa je ustrezno navedenih pet od šestih ocenjevanih elementov, manjka neposredni elektronski naslov svetovalnice, objavljen je zgolj splošni »info« e-naslov društva. Taka sporočila se lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

7 UGOTOVITVE IN PREDLOGI

a) Ustreznost ciljev za reševanje problemov

Cilji programa so delno ustrezno definirani. Cilji programa so delno ustrezno definirani. Pri cilju informiranje o oblikah pomoči gre za postopek, ne cilj. So pa cilji ustrezni glede na tip programa in vključeno populacijo programa.

Predlog

Izvajalcem programa predlagamo, da cilj informiranje o oblikah pomoči izločijo iz nabora ciljev, gre za postopek, torej pot do doseganja zastavljenih ciljev programa

b) Uspešnost in učinkovitost programa

Program je popolnoma uspešno (ocenjeno z oceno 6 na lestvici od 0 do 6) ni dosegal nobenega cilja svetovalnic s področja preprečevanja nasilja; (ocenjeno z oceno 5) je dosegal cilja: čustveno opismenjevanje in učenje socialnih veščin (asertivnost, reševanje konfliktov, nenasilna komunikacija); uspešno (ocenjeno z oceno 4) cilje: vzpostavljanje varnega odnosa; spodbujanje življenjske pozicije (samo)spoštovanja; učenje socialnih veščin (asertivnost, reševanje konfliktov, nenasilna komunikacija); preprečevanje ali blaženje psiholoških procesov identifikacije z agresorjem ali identifikacije z žrtvijo; spodbuditi otrokovo zanimanje za učenje novih veščin (socialnih, telesnih, intelektualnih, kreativnih in drugih), prepoznavanje nasilja ter srednje uspešno (ocenjeno z oceno 3) cilj: spoznavanje in zavedanje sebe

Primernost sredstev glede na število uporabnikov ocenjujemo kot zelo ustrezno. Če sredstva preračunamo na mesečno raven in potem glede na povprečno število uporabnikov, je to okrog 107 EUR na uporabnika. Delež časa porabljenega za skupne, specifične postopke ter postopke z anonimnimi uporabniki v skupnem seštevku časa za vse postopke znaša dobro tretjino, kar ocenjujemo kot manj ustrezno.

c) Ocena tveganja za izvedbo programa

Financiranje programa

Primernost sredstev glede na število zaposlenih za polni delovni čas ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. V povprečju zaposleni na letni ravni dobijo 21.977,99 EUR. Delež sofinanciranja MDDSZ v vseh prihodkih je dobri dve tretjini. To ocenjujemo kot manj ustrezno. Finančna sredstva so zadostovala, da se je program nemoteno izvedel.

Predlog

Izvajalcem programa glede na visok delež sredstev pridobljenih od MDSSZ, predlagamo, da poskušajo najti še kakšne alternativne vire financiranja, da obstoj programa iz tega naslova ne bo ogrožen. Morda bi bilo možno preko več promocije programa priti do dodatnih donacij.

Primernost kadrov

Razmerje med povprečnim številom uporabnikov na mesec in številom zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno. Menimo, da je mesečno v povprečju okrog 20 uporabnikov na izvajalca popolnoma ustrezna obremenitev. Glede na ocene o pojavnosti nasilja izvajalci programa sicer menijo, da je še vedno dostopnih premalo virov in kadrov za pomoč žrtvam nasilja. To opažajo pri vsakodnevnem delu, saj je potreb veliko več, kot imajo na voljo kadrov. Formalno usposobljenost kadrov (merjeno z deležem tistih, ki imajo opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva) ocenjujemo kot ustrezno, saj ima slabi dve tretjini zaposlenih opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva. Povprečno stopnjo izobrazbe zaposlenih ocenjujemo kot popolnoma ustrezno – v povprečju imajo zaposleni v programu med šesto in sedmo stopnjo izobrazbe. Po podatkih, prejetih od izvajalcev programa, je v programu zaposlen v celoti ustrezen kader glede na pogodbo z MDDSZ.

Ustreznosti programa za uporabnike

Ciljna in vključena populacija se v celoti ujemata, program tudi nudi ustrezne storitve za vključeno populacijo.

V času od začetka epidemije covid-19 pa so izvajalci programa opažali porast potreb po vključitvi otrok in mladostnikov bodisi zaradi njihovega nasilnega vedenja ali pa zaradi posledic nasilja, ki so ga doživeli ali mu bili priča.

Predlog

Ocenjujemo, da je premalo ustrezno usposobljenih ponudnikov pomoči, ki bi bile hkrati širše dostopne (brezplačne, na koncesijo, s kratkimi čakalnimi vrstami). Zato MDDSZ predlagamo razmislek o širitvi mreže SVP in prilagoditev ustreznih razpisov.

Ustreznost prostorov za izvedbo programa

Prostorskih tveganj za izvajalce in uporabnike programa nismo identificirali.

Beleženje in izvajanje ustreznih postopkov

Poimenovanja in struktura postopkov, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, sta ustrezni. Postopki, ki jih v programu uporabljajo pri beleženju opravljenega dela, so ustrezni glede na zastavljene cilje programa.

Ostala tveganja

V obravnavanem obdobju med zaposlenimi ni bilo nobenih konfliktov o metodah, ki naj bi jih uporabljali.

Izvajalci programa omenjajo, da preveč časa potrebujejo za zapisovanje dela z uporabniki in beleženje postopkov in trajanje opravljenega dela. Nekateri uporabniki ne želijo ali ne zmorejo sodelovati pri izpolnjevanju vprašalnikov za evalviranje programa.

Ker prostori niso prilagojeni za dostop z vozički, morajo to vedno znova urejati z začasnimi rešitvami. Občasno jih utesnjuje razporeditev zaposlenih po programih, da se težje optimalno odzovejo na potrebe konkretnih uporabnikov.

Težave pri izvajanju programa vidijo tudi tem, da sofinancerji praviloma na namenjajo sredstev za kritje stroškov izobraževanja in individualne supervizije.

Predvsem od začetka epidemije covid-19 se je v programu pokazal velik trend občasno vključenih uporabnikov, ki iščejo uporabne informacije, zaradi osebnih okoliščin pa ne zmorejo daljšega obiskovanja programa (kontinuirani uporabniki). Ocenjujejo, da bi bilo ustrezno razmišljati v smeri spremembe normativov tako za občasno kot za kontinuirano vključene uporabnike. Konkretnih predlogov ustrežnejših normativov ne navajajo.

d) Kriterij trajnosti

Kroženje uporabnikov

Uporabnikov, ki so v preteklosti kontinuirano obiskovali program in so se po prekinitvi obiskovanja programa zopet vrnil in ponovno obiskovali program, je bilo v letu 2021 po podatkih izvajalcev pod četrtino. To pripisujejo dinamiki nasilja v družini, v kateri živijo, motivaciji staršev oziroma skrbnikov za spremembo in prekinitev nasilnega odnosa ter iskanja pomoči zase in za svoje otroke.

Skupen delež uporabnikov iz drugih programov je 60 %, in sicer je iz SVP je vključenih približno 30 %. Mnoge informirajo na CSD in v drugih SVP. Iz preostalih programov je vključenih približno 10 %. Gre za programe zdravstva in šolstva. Ocenjujejo, da je delež uporabnikov, ki poleg obravnavanega programa obiskujejo še vsaj en SVP, 10 %, še vsaj enega od preostalih programov, 60 %, skupaj torej 70 %.

Program deluje od januarja 1997, torej približno 26 let.

Dostopnost programa za uporabnike

Uporabnik dobi prvo informacijo isti delavni dan, ko vzpostavi stik z društvom, termin za ostale storitve pa dobi v roku enega tedna. Uporabnikom, ki svetovalnico kontaktirajo čez vikend ali praznik, odgovorijo prvi naslednji delovni dan oziroma najkasneje v nekaj dneh. Urnik dela Svetovalnice za žrtve nasilja, enota Ljubljana: uporabniki lahko pokličejo na društvo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h. Ob zasedenosti svetovalca lahko uporabniki pustijo sporočilo s svojimi podatki, nato jih svetovalec v najkrajšem času pokliče nazaj. Prav tako lahko pišejo na e-naslov. Na društvo lahko uporabniki prihajajo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h, dvakrat tedensko do 19.00 h. Po potrebi in v dogovoru z uporabniki izvajajo svetovanje tudi ob drugih dogovorjenih časovnih terminih. Svetovalnica za žrtve nasilja, enota Koper: uporabniki lahko pokličejo na društvo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h. Dejavnost telefonskega svetovanja v Kopru poteka ob ponedeljkih, sredo in petkih med 10 h in 14 h. Ob zasedenosti svetovalca, lahko uporabniki pustijo sporočilo s svojimi podatki, nato jih svetovalec v najkrajšem času pokliče nazaj. Prav tako lahko pišejo na e-naslov. Na društvo lahko uporabniki prihajajo vsak delovni dan med 8.00 in 16.00 h, dvakrat tedensko do 19.00 h. Po potrebi in v dogovoru z uporabniki izvajajo svetovanje tudi ob drugih dogovorjenih časovnih terminih. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Izven in znotraj prostorov izvajanja programa so arhitektonske ovire stopnice. Osebe z ovirami izražajo interes za vključevanje v programe. S starejšimi ljudmi izvajajo svetovanja v prvem nadstropju, da tako skrajšajo pot. Svetovanja opravljajo tudi v okolici prostorov. Druženja potekajo v prostorih društva, v šolah, vrtcih, mladinskih centrih. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

Enota v Kopru je dobro dostopna z javnim prevozom, od postaje primestnih avtobusov do prostorov društva je pet minut hoje, prav tako pa je dostop možen tudi z mestnimi avtobusi. Enota v Ljubljani je dobro dostopna z javnim prevozom. Od železniške postaje do prostorov društva je deset minut peš. Najbližja postaja mestnega avtobusa je oddaljena 50 m. 150 m je oddaljeno postajališče dveh avtobusov. 400 m od prostorov pa je postajališče nadaljnjih treh avtobusov. Poti do prostorov društva v Kopru in Ljubljani so natančno predstavljene na spletni strani društva v zavihku kontaktov. Poleg zemljevidov so objavljene še fotografije zunanosti obeh stavb in dostop do vhoda. Napisano je tudi, kakšne so možnosti za parkiranje in za dostop z javnim prevozom. Usmerjevalnih tabel na poteh do društva nimajo. Table z nazivom društva imajo na zunanjih stenah stavb in v notranjosti stavb. To ocenjujemo kot popolnoma ustrezno.

Na spletni strani programa je ustrezno navedenih pet od šestih ocenjevanih elementov, manjka neposredni elektronski naslov svetovalnice, objavljen je zgolj splošni »info« e-naslov društva. Taka sporočila se lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil. To ocenjujemo kot zelo ustrezno.

Predlog

Predlagamo, da na spletni strani programa oz. zavihku, namenjenemu svetovalnici, dodajo neposredni elektronski naslov svetovalnice in ne zgolj splošnega »info« e-naslova društva. Praksa kaže, da se sporočila na splošne »info« e-naslova društev lahko hitro izgubijo ali pa uporabniki ne želijo posredovati svojih zelo osebnih sporočil.

e) Intenziteta in kakovost sodelovanja z drugimi povezanimi akterji s področja preprečevanja nasilja

Na CSD opažajo pri sodelovanju preveliko obremenitev zaposlenih na CSD in različne prakse (nekatero dovolj dobre, druge ne).

Ocenjujejo, da je potrebno redno strokovno izobraževanje zaposlenih, ki delajo na področju nasilja, da bi nasilje prepoznali in se z vso resnostjo odzvali. Predvsem je pomembno razmejevanje med nasiljem in konfliktom, kar se v praksi še vedno prepogosto zgodi, da se le-to enači.

Menijo, da je še posebej težko nuditi pomoč žrtvam psihičnega nasilja in nadzorovanja, ko tega službe ne prepoznajo. Skrbi jih področje duševnega zdravja, ki ponuja veliko premalo možnosti za vključitev v kakovostne in učinkovite programe (za otroke, terapije na napotnico, ...).

O zglednem sodelovanju žal še ne morejo govoriti, saj koordiniran pristop na področju nasilja po njihovem mnenju še ne deluje (premalo znanj, premalo strokovnih kadrov).

8 VIRI IN LITERATURA

- Izpolnjena Končna poročila o izvajanju programa socialnega varstva v obdobju od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 za C programe – splošni obrazec.
- Prejeto gradivo izvajalcev JSVP: vprašalniki, nabori ciljev, zbirniki, dokumentacije, intervjuji, odgovori preko e-pošte in video konferenc.
- Spletna stran obravnavanega izvajalca SVP.